

ELLERSTRÖMS FÖRLAG

Utgivning hösten 2020

Kärleksarbetet

I flera veckor har jag försökt skriva den här texten. Men allt tycks satt på undantag, hjärnan loopar, effektiviteten dalar. Kalendern består av svarta streck, bortstrukna författarkvällar ersatta med eviga zoommöten. Jag saknar mina kollegor. Det påverkar min förmåga att arbeta, att tänka genom skrivandet som jag brukar. Det är en förvirrad vår, präglad av oro och väntan, samtidigt som en ny sorts normalitet sakta tycks infinna sig. När hela världen är fokuserad på vaccikutveckling och virustester kan kanske litteraturen kännas sekundär. Men ändå är det med hjälp av den som vi kan processa det som händer runtomkring oss. Vår lilla utspridda hemmajobbande redaktion försöker fortsätta tro på det. På författarnas förmåga att omgestalta våra berättelser och kasta ljus över det som är kaotiskt, men också att bearbeta våra största erfarenheter. Skuld, förälskelse, svartsjuka, exil, hämnd, död, kärlek.

I flera av de böcker som vi ger ut under hösten står just kärlekens olika skepnader i centrum, ofta sammanlänkade med mörkare känslor av otillräcklighet och kaos. Genom Lena Nymans brutalt ärliga dagböcker, Maria Törnqvists lyriska essä och Cecilie Linds svidande långdikt betraktas kärleken via ensamhet och kroppsfräkt, förlusten av ett tänkande liv och moderskapets tveeggade identitetsförskjutning.

I den unge Gunnar Ekelöfs brev till sin fästmo Gunnel Bergström är kärleken på samma gång brännande och het, olycklig och omöjlig. Hans direkta sätt att skriva sträcker sig ut ur tiden och går rakt in i hjärtat, in i det här konturlösa nuet, som en påminnelse om att några saker ändå är konstanta.

Det finns mycket att vara stolt över med den här utgivningen. Det är till exempel en lycka att det av fjorton titlar ryms hela sex översatta diktsamlingar från fem olika språk. Men framför allt är vi stolta och glada över att listan faktiskt finns, att förlaget finns! Det är extraordinära omständigheter nu, men vi fortsätter vårt kärleksarbete med litteraturen.

Marie Pettersson,
förläggare

HÖSTEN 2020

JUNI

BENGT AF KLINTBERG: *Vänster hand och motsols*
CLAES WAHLIN: *Att anlita* översättning. Chaucer,
Dryden, Arnold, Pound

AUGUSTI

MARIA TÖRNQVIST: *Merleaus mamma*

SEPTEMBER

CECILIE LIND: *Mitt barn*
LENA NYMAN: *Dagböcker och brev 1962–1974*

OKTOBER

GALINA RYMBU: *Livsrymd*
GUNNAR EKELOF: *Sorgna ögon. Brev till*
Gunnel Bergström 1930–1934
ILSE AICHINGER: *Det större hoppet*

NOVEMBER

KRYSTYNA DĄBROWSKA: *Vi är en ordbok*
och andra dikter
AUDRE LORDE: *Den svarta enhörningen*
RAINER MARIA RILKE: *Valda dikter*
PAUL MULDOON: *Förstklassigt aloeträ*
AXEL ENGLUND: *Mörkerstråk. Lyrik och musik*
i det tyska nittonhundratalets skugga

DECEMBER

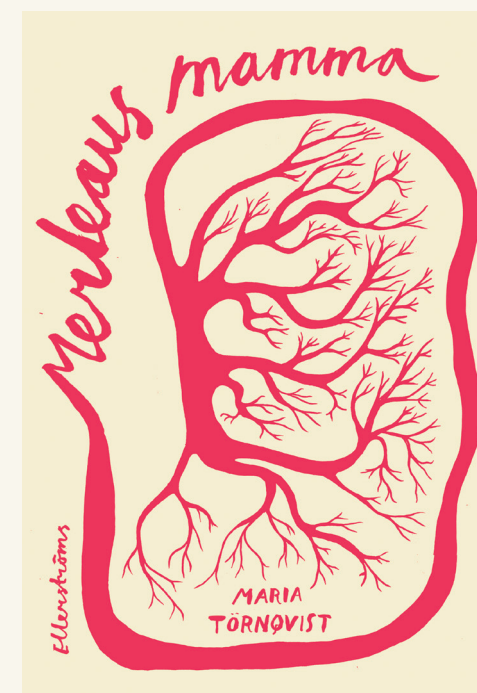
THOMAS SJÖSVÄRD: *En himmel av sten.*
Willy Kyrklund och det grekiska

MARIA TÖRNQVIST

Merleaus mamma

Teorierna jag föreläste om bara några månader innan han föddes var inga abstrakta utanpåverk, utan praktiska riktlinjer som styrde mitt liv. Varje gång en skugga av osäkerhet kom över mig läste jag lite till och lät de vassa boksidorna klyva varje tvivel. Så kom barnet, så kom vintern och det enda jag tänkte på var tyngd. Vad gör man med det tunga? Måste lära mig allt om gravitation och beroende, varför två är något annat än tre, vad det gör med en kropp att ständigt bära en annan.

Merleaus mamma handlar om att slitas mellan böcker och barn, om att utforska dragningen till abstrakt teori samtidigt som tillvaron förändras på ett genomgripande sätt. Det är en meditation över fransk fenomenologi och livet som ensamstående mamma, en personlig essä om Maurice Merleau-Pontys undersökningar av kroppen och världen, och samtidigt en berättelse om att bli besatt av en bok, alltmedan tyngden av ett gryende föräldraansvar tilltar.

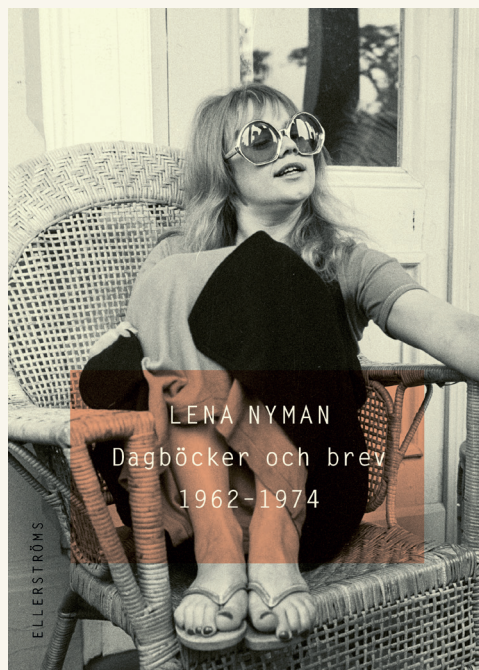
ISBN 978 91 7247 589 2
INBUNDEN
UTKOMMER AUGUSTI

MARIA TÖRNQVIST (f. 1975) är sociolog. Hon debuterade 2010 med boken *Tangoexperimentet*, om en feminists motvilliga upptäckt av den argentinska tangon. I *Merleaus mamma* fortsätter hon att ställa kropp mot teori och undersöker föräldraskapets förvandlingar genom den franske fenomenologen Maurice Merleau-Ponty.

LENA NYMAN

Dagböcker och brev 1962–1974

RED. ISABEL ANDERSSON

ISBN 978 91 7247 590 8
INBUNDEN
UTKOMMER AUGUSTI

LENA NYMAN (1944–2011) slog igenom med Vilgot Sjömans film *Jag är nyfiken – gul* (1967). Under sin över femtio år långa karriär gjorde hon otaliga roller både på scen och i film och hade även framgångar som vissångerska.

Hur känner man sig när man är som jag är nu? Klockan är mycket. Alla med lite vett i huvudet borde sova eller åtminstone vara sömniga vid den här tiden. Jag vill absolut inte sova. Jag vill sitta uppe hela natten. Jag skulle vilja ha någon att tala med. Någon som är likadan som jag.

Några år innan skådespelerskan Lena Nyman gick bort fattade hon det ovanliga beslutet att låta sina privata dagböcker tillgängliggöras för eftervärlden den dag hon dog. Texterna i dagböckerna har en litterär intensitet och behandlar teman som konflikten mellan kärlek och karriär, förhållandet till kropp, klassbakgrund, konstnärskap, ensamhet och frigörelse. Dagböckerna ger en unik möjlighet att lära känna en skådespelare som var före sin tid och som hade ett djupt konstnärligt förhållningssätt till att utforska sig själv och världen.

ISABEL ANDERSSON (f. 1990) är filmregissör och debuterar hösten 2020 med en långfilmsdokumentär om Lena Nyman. Under arbetet med filmen växte idén fram om att även ge ut Nymans texter i bokform.

GUNNAR EKELOF

*Sorgsna ögon**Brev till Gunnel Bergström 1930–1934*

RED. JOHAN SVEDJEDAL

Gunnar Ekelöf och Gunnel Bergström var ett par under några år i början av 1930-talet, då Ekelöf ännu inte debuterat som författare men började profilera sig som modernist. Relationen var komplicerad, fylld av slitningar och missförstånd. Under dessa år skrev Ekelöf en stor mängd brev till Bergström. De är en klenod i den tidiga svenska modernismens känslöhistoria, där vardagslivet vävs samman med Ekelöfs personliga och litterära utveckling – liksom den sociala katastrofen när han förlorade sin förmögenhet. I centrum finns en kärlekshistoria som i efterhand ter sig undergångsdomd, men som samtidigt präglas av hopp, ömhet och omsorg.

FOTO: BO-ÅKE MELLIN / SVT / TT

ISBN 978 91 7247 591 5
MJUKBAND
UTKOMMER OKTOBER

GUNNAR EKELOF (1907–1968) var poet, översättare och ledamot av Svenska Akademien. Han räknas till en av de främsta författarna i den svenska litteraturhistorien.

JOHAN SVEDJEDAL (f. 1956), är professor i litteraturvetenskap vid Uppsala universitet. Han är verksam som kulturskribent i *Dagens Nyheter* och ledamot av Samfundet De Nio.

ILSE AICHINGER

Det större hoppet

ÖVERSÄTTNING EBBA HÖGSTRÖM • EFTERORD CECILIA HANSSON

ISBN 978 91 7247 594 6
INBUNDEN
UTKOMMER OKTOBER

ILSE AICHINGER (1921–2016) föddes i Österrike och är en viktig företrädare för den tyskspråkiga efterkrigstidslitteraturen. Hon skrev såväl kortprosa som essäistik och lyrik och är mest känd för sina delvis självbiografiska skildringar av den nazistiska förföljelsen av judar under andra världskriget.

Den österrikiska författaren Ilse Aichingers debutroman från 1948 om en grupp barn som förföljs under andra världskriget på grund av sin judiska härkomst är skrämmande aktuell och oroande läsning. Med en säregen berättarstil och ett kraftfullt poetiskt språk skriver Aichinger om rädslan, hotet och det möjliga hoppet för ”barn med fel mor- och farföräldrar”. Dessa barn, som enligt lagen betraktas som judiska eller halvt judiska, lider av isolering och förnedring. Men gång på gång finner de sätt att bjuda motstånd, att hitta springorna i mörkret och kryphål att tolka verkligheten genom. *Det större hoppet* är Ilse Aichingers enda roman – en enastående skildring av lidande, skräck och kärlek, av drivkraften att vara en del av en gemenskap och att hantera förövarns maktutövning och den egna utsattheten.

BENGT AF KLINTBERG

Vänster hand och motsols

Magiska riter från förr

Om du har blivit gastkramad ska du släppa ett glödande kol mellan kroppen och linnet. Vill du bli allvetande ska du koka och äta en vit orm. Dessa är några av de hundra magiska riter som Bengt af Klintberg med vetenskaplig tyngd och lätt hand beskriver i *Vänster hand och motsols*. En del har bevarats i muntlig tradition sedan förkristen tid, andra är hämtade från handskrivna svartkonstböcker. Här lär du dig hur du väcker kärlek, lyckas med brödbaket och blir osynlig. Boktiteln syftar på den konsekventa bakvändheten i magiska riter som har tolkats som ett sätt att få kontakt med de dödas värld, där allt är spegelvänt.

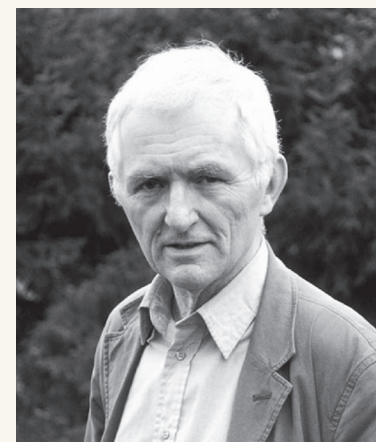
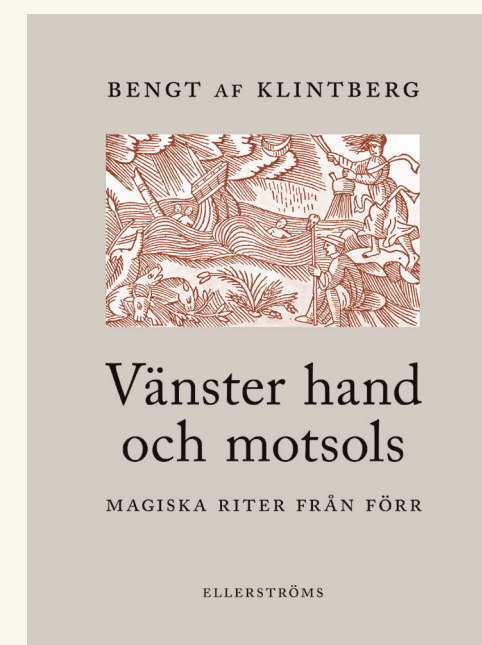

FOTO: KARIN AF KLINTBERG

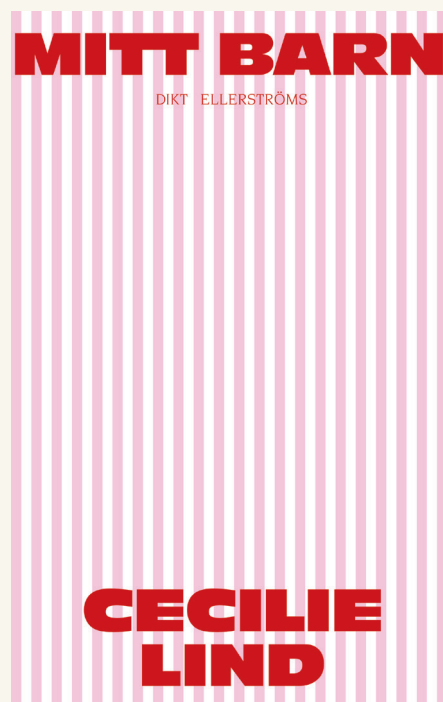
ISBN 978 91 7247 592 2
MJUKBAND
UTKOMMER JUNI

BENGT AF KLINTBERG (f. 1938) är folklivsforskare och författare till en lång rad böcker om svensk folklöre, däribland *Svenska trollformler* och *Rättan i pizzen*. Under femton år ledde han tillsammans med Christina Mattsson radioprogrammet Folkminnen. Utöver en stor produktion av vetenskapliga titlar har han också gett ut flera diktsamlingar. Tidigare på ellerströms: *Jungfru Maria gick i gräset* (2011), *Blek taggsvamp* (2017) och *Ord i snön* (2006).

CECILIE LIND

Mitt barn

ÖVERSÄTTNING JONAS RASMUSSEN

ISBN 978 91 7247 597 7
MJUKBAND
UTKOMMER SEPTEMBER

CECILIE LIND (f. 1991) är utbildad på Forfatterskolen i Köpenhamn 2011–2013, men debuterade redan 2010 med diktsamlingen *Ulven åd min eyeliner*. *Mitt barn* är hennes sjunde bok och nominerades till tidningen Politikens litteraturpris 2019.

FOTO: LÆRKE POSSELT

*om någon frågar mig vem jag är måste jag
svara*

*jag är en som droppar
mjölk, tårar, blod, kiss*

Mitt barn är en långdikt om vanvett och vardag, sötma och ilska. En vacker och grym dikt om moderskapets mörker: om trötthetens monstrositet, den läckande kroppen och det stilla våldet. Om skör amning och hungerns demoner. Om att i moderskapet bli ett eko av sin egen mor. Men det är också en berättelse om solen och klarheten och hoppet. Och om att kunna ligga i gräset och upptäcka hur blå himlen egentligen är.

GALINA RYMBU

Livsrymd

ÖVERSÄTTNING OCH EFTERORD IDA BÖRJEL OCH MIKAEL NYDAHL

*de gjorde hus av sopor, av en ny arbetskraft,
för att kunna stanna kvar här, men dånet av
klarhet var starkare än röstens och glaciärens
begränsade rymd, som det sinande tänkandet
övergivit. nu omfamnar kameran ansiktet,
och regnet självt uttalar ordet »regn«, men
annorlunda. kommer det att vara så här länge,
frågade du och begravde dina röda fingrar i
jorden. så länge som vi rör vid varandra.*

I ryska Galina Rymbus poesi träder den privata erfarenheten omedelbart i dialog med den gemensamma; jaget smälter samman med den större berättelsen om kollektivet. Jämngammal med Sovjetunionens sammanbrott utgår Rymbu från den havererade socialismens utopiska nollpunkt. Men trots våld och armod fortsätter hon formulera ett språk som kan bjuda motstånd och göra det möjligt att gå världen och människorna till mötes.

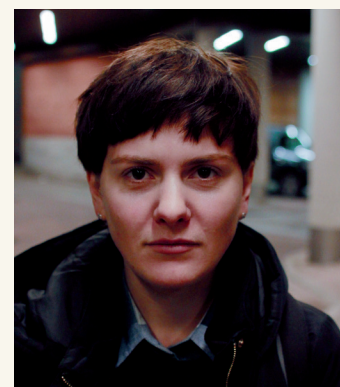
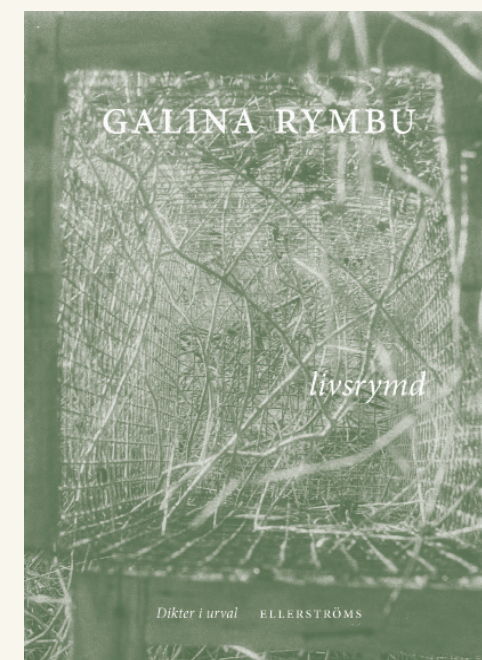

FOTO: ALEKSEJ KRUTIKOVSKI

ISBN 978 91 7247 598 4
MJUKBAND
UTKOMMER OKTOBER

GALINA RYMBU (f. 1990) är poet, kritiker och aktivist, både politisk och litterär. Hon är en av den viktigaste företrädarna för en ny, engagerad poesi i dagens Ryssland.

KRYSTYNA DĄBROWSKA

Vi är en ordbok och andra dikter

ÖVERSÄTTNING IRENA GRÖNBERG

ISBN 978 91 7247 599 1
MJUKBAND
UTKOMMER NOVEMBER

KRYSTYNA DĄBROWSKA (f. 1979) är polsk poet, essäist och översättare av engelsk poesi. 2012 tilldelades hon Wisława Szymborska-priset för samlingen *Białe krzesła* (Vita stolar).

*Vi är en ordbok. Och våra språk
möter varandra mellan darrande pärmar.
Översätter kropp till själ, själ till kropp,
åtrå och uppfyllelse till svett och säd.
I stället för uppslagsord i alfabetisk ordning
ett alfabet i frihet, framviskat o, ljudligt a
och hopblandat maskulinum, femininum.
Vad heter för mig dina fingrar i förnamn?
Vad kallar mitt heta underliv dig för?
Våra andetag är blad som vänds
i ett sökande efter okända ord
som sätts samman till vilken mening då?*

Krystyna Dąbrowskas poesi täcker in vida arealer och rör sig ledigt över landsgränserna. Precis som förebilden Wisława Szymborska skriver hon en vardagslivets dikt, skenbart enkel, subtilt rytmisk och med en stor passion för detaljer. *Vi är en ordbok och andra dikter* är ett urval från Dąbrowskas fyra diktsamlingar.

FOTO: PRIVAT

PAUL MULDOON

Förstklassigt aloeträ

ÖVERSÄTTNING OCH EFTERORD LARS-HÅKAN SVENSSON

”Förstklassigt aloeträ” är titeln på en dikt Paul Muldoon skrev till Leonard Cohens minne och som är en av flera elegier som ingår i detta nya urval som ger prov på Muldoons tematiska och tekniska mångsidighet. Boken fördjupar och förnyar bilden av Muldoons nu omfattande produktion. Här ingår dikter som skildrar hans uppväxt på den nordirländska landsbygden, en berömd sonettsekvens som med halsbrytande teknik och virtuos förmåga att återanvända politikens och journalistikens floskler beskriver oroligheternas Nordirland och nya dikter som rör hundraårsminnet av påskupproret 1916. Men det finns också personliga dikter riktade till familj och nära vänner och en magnifik hyllningsdikt till Muldoons vän, förebild och rival, 1995 års nobelpristagare Seamus Heaney.

FOTO: MICHAEL POTTIGER

ISBN 978 91 7247 600 4
MJUKBAND
UTKOMMER NOVEMBER

PAUL MULDOON (f. 1951) föddes i Nordirland och är bosatt i USA, där han sedan länge undervisar vid Princeton. Han har hittills gett ut tretton diktsamlingar, två stora operalibretti och har av *Times Literary Supplement* kallats ”den viktigaste engelskspråkige poeten som fötts efter andra världskriget”.

AUDRE LORDE

Den svarta enhörningen

ÖVERSÄTTNING OCH EFTERORD ATHENA FARROKHZAD

Audre
Lorde

Den
svarta
enhörningen

ISBN 978 91 7247 593 9
MJUKBAND
UTKOMMER NOVEMBER

AUDRE LORDE (1934–1992) var en amerikansk författare och aktivist som beskrev sig själv som ”svart, lesbisk, mor, krigare och poet”. Hennes prosa och poesi, så väl som hennes essäer och föreläsningar har inspirerat generationer av efterföljare. *Den svarta enhörningen* är den första diktsamlingen av Lorde på svenska. Våren 2021 utkommer diktsamlingen *Our Dead Behind Us* på ellerströms i svensk översättning av Athena Farrokhzad.

*Den svarta enhörningen är rastlös
den svarta enhörningen är oförsonlig
den svarta enhörningen är inte
fri.*

Den svarta enhörningen från 1978 är Audre Lordes kanske mest uppmärksammade diktsamling. Långt innan intersektionalitet etablerades som begrepp skrev hon poesi i skärningspunkten mellan sexism, rasism, kolonialism och homofobi. Med ömhet och raseri – och på ett kraftfullt och sinnligt språk – talar denna ikoniska bok om mödrar och barn, kvinnors styrka och sårbarhet, hämnd och förnyelse, krigare och gudinnor, om den nya och gamla världen. Att läsa Lorde är att på samma gång befinna sig i historien och framtiden, i dikter som visar upp världens vansinne samtidigt som de pekar mot utopin.

RAINER MARIA RILKE

Valda dikter

ÖVERSÄTTNING OCH EFTERORD MALTE PERSSON

RAINER
MARIA
RILKE

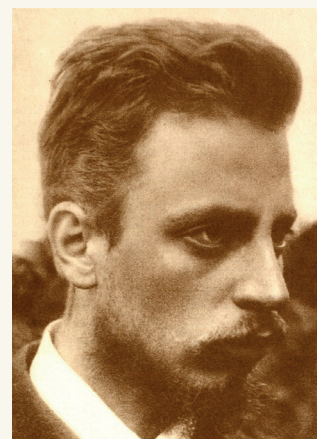
VALDA DIKTER

I ÖVERSÄTTNING AV

MALTE PERSSON

ELLERSTRÖMS

Av nittonhundratalets alla nyskapande poeter är nog Rainer Maria Rilke den som förblivit mest läst och älskad. Inte minst gäller det för korta och elegant rimmade mästestycken som ”Kväll”, ”Pantern”, ”Blå hortensia” och ”Arkaisk Apollontorso”. Med stor omsorg om formen har Malte Persson översatt dessa och andra av Rilkes ikoniska dikter, de flesta inte tidigare tillgängliga på svenska. Fokus ligger på den så kallade ”tingdiktningen” från *Nya dikter* (1907–1908), men boken innehåller också sena och postuma dikter. Med precision betraktar och beskriver Rilke djur, växter, årstider, byggnader, konstverk och myter – samtidigt som han gestaltar teman som liv, död, barndom, ensamhet, andlighet och konstnärskap. Tvåspråkig utgåva.

ISBN 978 91 7247 595 3
MJUKBAND
UTKOMMER NOVEMBER

RAINER MARIA RILKE (1875–1926) föddes i Österrike och dog i Schweiz. Han är en av 1900-talets största tyskspråkiga poeter. På ellerströms finns sedan tidigare den långa dikten *Rekviem* (2010) och breven *Rilke på Borgeby* (2004).

CLAES WAHLIN

Att anlita översättning

Chaucer, Dryden, Arnold, Pound

ISBN 978 91 7247 586 1
INBUNDEN
UTKOMMER JUNI

CLAES WAHLIN är litteraturvetare vid Stockholms universitet och frilansande litteratur- och scenkonstkritiker, huvudsakligen för *Aftonbladets* kulturredaktion. För tillfället arbetar han med att sammanställa en brevväxling mellan Ezra Pound och hans båda svenska översättare, Lars Forssell och Mario Grut.

Ett lands litteratur består till betydande del av översättningar. Men varje tid betraktar sina översättningar på olika sätt. Normer och restriktioner styr inte bara *vad* som ska översättas, utan också *hur* en översättning ska se ut; vad man måste avstå från att översätta och vad som är nödvändigt att lägga till.

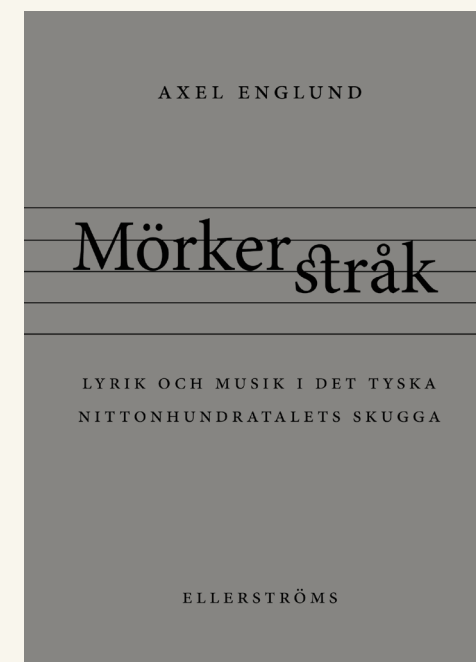
I denna studie undersöker Claes Wahlin fyra engelska portalfigurer som har haft betydelse för sin samtid både som översättare och som tänkare kring översättning: Geoffrey Chaucer, John Dryden, Matthew Arnold och Ezra Pound. Claes Wahlin frilägger de olika synsätt som funnits vad gäller allt från en texts auktoritet eller oron för att en kontextlös översättning hotar läsarens förstånd, till det vådliga med att översätta alltför troget.

AXEL ENGLUND

Mörkerstråk

Lyrik och musik i det tyska nittonhundratalets skugga

POCKET!

ISBN 978 91 7247 587 8
MJUKBAND
UTKOMMER NOVEMBER

AXEL ENGLUND (f. 1979) är professor i litteraturvetenskap och Wallenberg Academy Fellow vid Stockholms universitet. Han är specialiserad på relationer mellan text och musik.

Romantikens dikt hade gjort musiken till sin förebild: den var andens och känslans främsta uttryck, en universell konstart som samtidigt i allt högre grad kom att förkroppsligas av ett antal tyska och österrikiska tonsättare. När det borgerliga samhället kastades in i moderniteten och dess katastrofer tycktes de värden som musiken representerat omöjliga att vidmakthålla. Ändå levde förhållandet vidare: dikten fortsatte att söka sig till musiken, både som poetiskt motiv och som konkret klingande omgivning. Men vad betydde musiken för den tyskspråkiga poesin?

I *Mörkerstråk* närmar sig Axel Englund denna fråga genom fyra av förra seklets mest framstående lyriker: Rainer Maria Rilke, Nelly Sachs, Paul Celan och Ingeborg Bachmann.

FOTO: SÖREN ANDERSSON

THOMAS SJÖSVÄRD

En himmel av sten

Willy Kyrklund och det grekiska

ISBN 978 91 7247 588 5

INBUNDEN

UTKOMMER DECEMBER

THOMAS SJÖSVÄRD (f. 1980) disputerade 2018 i litteraturvetenskap vid Uppsala universitet och undervisar på Mälardalens högskola. Han är medlem i redaktionen för tidskriften *Hjärnstorm* och utkom 2012 med en uppmärksammas översättning av W. B. Yeats diktsamling *Törnet*.

Varje gång den finlandssvenske författaren Willy Kyrklund (1921–2009) talar om det grekiska talar han också om den spricka som gjorde att han en gång började skriva. Om och om igen återkommer han till Grekland, som visar sig bära på en oanad rikedom av betydelser. Det handlar om myternas våld, historiens förvrängningar och det moderna samhällets olösliga motsättningar. Det handlar om tillvaron under en himmel av sten. I denna studie följer litteraturvetaren Thomas Sjösvärd spåret av grekiska tecken hos Kyrklund, från debutnovellen till det allra sista han skrev. Fram träder en värld hemsökt av öppna och dolda strider, där de besegrades röster blir ohörbara. En värld som är vår egen.

FOTO: KATIA MIROFF

ELLERSTRÖMS FÖRLAG

Södra Förstadsgatan 18,

211 43 Malmö

TEL: 0793–48 39 18

www.ellerstroms.se

ALLMÄNNA FRÅGOR: info@ellerstroms.se

BESTÄLLNINGAR: order@ellerstroms.se

MARKNADSFÖRING OCH UTGIVNINGSFÖRFRÅGOR: marie@ellerstroms.se

DISTRIBUTION: Stjärndistribution, order@sdist.se

MANUS: manus@ellerstroms.se

www.ellerstroms.se

facebook.com/ellerstroms

instagram.com/ellerstroms

ELLERSTRÖMS FÖRLAG grundades 1983 av Jonas Ellerström. Vi ger ut svensk och översatt kvalitetslitteratur inom genrerna lyrik och prosa samt akademisk litteratur och moderna klassiker.

OMSLAGSFOTO: © DN/TT

